Ao. 1856. No. 20.
Donderdag 14 Februarij.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

POLITIE.

In het belang van den algemeenen gezondheidstoestand worden de Ingezetenen dezer stad en van hare buitenwijken dringend aangemaand, om de goten of trensen bij hunne woningen en op derzelver binnenplaatsen behoorlijk te reinigen, van wied te zuiveren en schoon te houden; wijders om gedurende de aanhoudende droogte, de straat vóór hunne woningen twee malen daags, en wel des morgens tusschen *zes* en *acht* ure en des namiddags tusschen *vier* en *zes* ure, met water te laten begieten.

Paramaribo, den 13 *Februarij* 1856.

De Procureur Generaal,
J. Æ. LISMAN.

Transporten.

(2551) Den 11den Februarij 1856. M. D. Sanches qq. boedel wijlen de Wed. D. Sanches aan zichzelve in privé van den Grond *Ephraimzegen* aan het verlengde pad van *Wanica*.

Idem. De Exploicteur aan A. Dessé, van de Plantaadje *Diamond*, c. a. gelegen in *Nickerie* aan den Rijweg; ⅔ aandeelen der voormalige doch thans het geheel van de actueele Plantaadje *Union* c. a., gelegen in *Nickerie* aan den Rijweg; De Plantaadje *Paradise* c. a., de Plantaadje *Phœnix* (Lot Land No. 4), ¼ aandeel in de Plantaadje *Plaisance* en het Lot Land No. 5; deze *vier* laatste gelegen in *Nickerie* aan de rivier *Nickerie*.

Paramaribo, den 11 *Februarij* 1856.

De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI VAN GEFFEN.

Tegen den gewonen *Intrest* en onder voldoende *zekerheid*, bij het Wees-Departement te bekomen, de som van **DRIE DUIZEND GULDEN**; aankomende diverse minderjarigen.

Paramaribo, den 13 *Februarij* 1856.

De Weesmeester,
(2210) CHs. LIONARONS.

(2643) De Exploicteur bij het Geregtshof in de kolonie *Suriname*, dagvaart bij deze alle bekende en onbekende Crediteuren :

Van J. Abrahamsz, wegens het provenue van het op den 4den Januarij 1856, bij executie verkochte Huis en Erf La C No. 35, aangekomen hebbende J. Abrahamsz voornoemd.

Van de boedels R. A. en J. Cruickshank, wegens het provenue van de op den 8sten Februarij 1856, bij executie verkochte plantaadje *Diamond* cum annexis, gelegen in *Nickerie* aan den Rijweg.

Twee derde aandeelen der voormalige doch thans het geheel van de actueele plantaadje *Union* c. a., gelegen in *Nickerie* aan den Rijweg.

Plantaadje *Paradise* c. a.

Plantaadje *Phœnix* (Lot Land No. 4).

Een kwart aandeel in de plantaadje *Plaisance* en Lot Land No. 5, gelegen in *Nickerie* aan de rivier *Nickerie*, allen aangekomen hebbende de boedels R. A. en J. Cruickshank voornoemd.

Om te compareren of gemagtigden te zenden ter *præ et concurrentie* Rolle van het Geregtshof alhier, welke gehouden zal worden op Vrijdag den 28sten Maart 1856, des voormiddags om *acht* ure, ten einde aldaar te zien dienen van relaas en bijlagen; — voorts hunne sustenuen van *præ et concurrentie* op te geven, en met de Impetranten voort te procederen als naar regten.

En opdat niemand hiervan eenige ignorantie zoude kunnen of mogen pretenderen, heb ik deze gepubliceerd en geaffigeerd alhier aan *Paramaribo, den* 11 *Februarij* 1856.

SIMON ABENDANON Sz.

(1992) De Exploicteur bij het Geregtshof in de kolonie *Suriname*, zal op Vrijdag den 15 Februarij 1856, des voormiddags ten *half negen* ure, publiek bij executie verkoopen :

Een derde in het ERF en daarop staande GEBOUWEN, gelegen aan de *Domine straat*, bekend onder N. W. La. C No. 32 en O. W. La. C No. 109, aankomende den boedel van wijlen C. W. Esser geboren Kalden, van welken boedel G. J. H. Kalden voor *een derde* erfgenaam is.

Paramaribo, den 13 *Februarij* 1856.

SIMON ABENDANON Sz.

Aanbesteding.

SEQUESTERS

der plant. *Lodewijksburg* en *Sporksgift*, en van den houtgrond *Hanover*, zullen bij inschrijving de levering aanbesteden van

Diverse **UITDEELINGS GOEDEREN**

ten behoeve der Negermagten van die Effecten, volgens specifique opgaven en voorwaarden, ter inzage liggende ten huize van den mede Sequester A. WILDEBOER, alwaar tevens de inschrijvings biljetten, vergezeld van monsters der goederen zullen worden ingewacht, tot VRIJDAG den 15n. dezer.

Paramaribo, den 11 *Februarij* 1856.
(2205)

Nieuwstijdingen.

Paramaribo, *den* 13 *Februarij* 1856.

Gisteren namiddag is Z. Ex. de Gouverneur van zijne reis, met de koloniale stoomboot *Paramaribo*, in de hoofdplaats teruggekeerd.

Naar wij vernemen, bevond zich het Etablissement *Albina* aan de *Marowijne*, alwaar het eerste bezoek werd afgelegd, in den besten toestand. — De bevolking was door nieuw aangekomene emigranten vermeerderd, en genoot eene voortreffelijke gezondheid. Allerwegen was vooruitgang zigtbaar en kenmerkte zich een bijzonder vreedzaam verkeer. — Men was voornemens aldaar eenige nuttige inrigtingen tot stand te brengen, waaronder een schoollokaal tot onderwijs der kinderen in de Nederlandsche taal. — Door Do. C. van Schaick, die Z. Ex. den Gouverneur vergezeld heeft, werd eene godsdienstoefening gehouden, waarna *zes* kinderen werden gedoopt.

Van de *Marowijne* vertrokken, bezocht de landvoogd de *Warappe Kreek*, de *Matappica*, de *Motkreek* en de *Cottica*; vooral trokken de R. C. kerk op Plantaadje *Esthersrust* en die der Moravische Broedergemeente op Plantaadje *Annaszorg* (beiden in de *Warappe Kreek*) de bijzondere aandacht en belangstelling. — Overal werd eene bijzonder goede gezindheid onder de Slavenmagten waargenomen, die, gevoegd bij de geestdrift, waarmede de Bestuurder alom op zijnen togt is ontvangen geworden, bij Z. Ex. een aangenamen indruk heeft achtergelaten.

De Belgische Steenkolenmijnen.

De steenkool brengt tegenwoordig de beweging, den vooruitgang aan. Overal hangen het stoffelijk welzijn der staten, het gewigt dat de steden, uit een handels- en nijverheidsoogpunt beschouwd, in de schaal kunnen leggen, de vorderingen der onderscheidene volken in de staathuishoudkunde, op het naauwste met den arbeid in de kolenmijnen zamen. De hedendaagsche groote middenpunten van voortbrenging zijn, om zoo te zeggen, overal gegrond op de ontginning dier brandstof, die dagelijks naar male de bosschen meer en meer verdwijnen, in waarde rijst. In Engeland, Frankrijk, Belgie zijn de voornaamste fabrieksteden — Bristol, Birmingham, Newcastle, Sheffield, Glasgow, Saint-Etienne, Luik — door de nabijheid der groote steenkolenbeddingen tot haar tegenwoordig standpunt opgeklommen. De steenkool wordt nagenoeg over den geheelen aardbol, maar niet overal in denzelfden overvloed aangetroffen. Deze ongelijke verdeeling dier brandstof stelt den verschillenden trap van staathuishoudkundige ontwikkeling daar, en bepaalt het industrieel gewigt der onderschei-

dene landen. Groot-Brittannie alleen brengt drie maal zoo veel steenkolen voort als geheel het overige Europa; Belgie volgt terstond na Engeland, als op den tweeden trap.

De zwarte lijn, welke op de geologische kaart van het koningrijk Belgie de steenkolenstreek wordt aangeduid, begint te Aken, loopt langs Luik, Charleroi en Mons, en vervolgt haren weg tot in de omstreken van Valenciennes en Douai. Langs deze lijn, die eene uitgestrektheid heeft van 400 kilometers, hebben zich al de industrien wier doel metaalbewerking is, nedergezet. Wanneer men Charleroi nadert, waar de kolenbedding zich aanzienlijk verwijdt, bespeurt men terstond dat men den voet op industrieel gebied zet. De diepe stilte van den bebouwden akker maakt daar eensklaps plaats voor het gedruisch der raderen, het brieschen en snuiven der werktuigen. Hier bekleedt de landbouw slechts een ondergeschikten rang; overal bedrijvigheid, beweging, stoom! De grond, van twee zijden, van onderen en van boven, bearbeid, staat van beide kanten zijne schatten af. Niet tevreden dat hij de oppervlakte des bodems aan den ploeg heeft cijnsbaar gemaakt, bemagtigt de mensch ook nog stoutmoedig de binnenkameren der aarde. En die ingewanden van zijn gebied zijn hier inderdaad veel rijker dan deszelfs oppervlakte. Die allerwege, als zoovele obelisken des industrie, omhoog rijzende schoorsteenen; die rookkolommen, die met de getrouwheid van weerhanen de windstreek aanwijzen; dat ruischen van het water, dat sissen van het vuur in uitgestrekte fabriekzalen, waar onzigtbare armen hamers van reusachtige grootte en fabelachtige kracht opheffen en weer laten vallen; dat klagend hijgen der blaasbalgen; die werktuigen als met verstandelijk en bovenmenschelijk vermogen begaafd; die fornuizen waar ijzeren staven zich onder den plethamer als vuurslangen buigen en kronkelen; die glasblazerijen, waar de stof aan den adem des werkmans gehoorzaamt; die dorpen die zoo vele steden, en die steden die zoo vele fabrieken zijn; die lucht vol smook en als met de aromen van den arbeid bezwangerd, — alles verkondigt, omdat het aanzijn van de steenkool, ook de overige rondom haar aanwezige bestanddeelen van den algemeenen rijkdom tot het leven roept. Het verkeer is hier ook veel drukker dan elders: de rivieren zijn met schuiten en schepen als overdekt; de kanalen schieten te kort voor het vervoer der voortbrengselen van mijnen, van smelterijen en van allerlei fabrieken; zwoegende locomotieven slepen eindelooze steenkolentreinen voort. Is er meer noodig om het den invloed aan te toonen, dien de nijverheid der mijnen op zoo vele andere takken van volksbestaan uitoefent?

Men moet zich inderdaad over de uitbreiding der Belgischen ontginningen en over het leven dat, door de steenkooldelving aan de overige takken van nijverheid wordt bijgezet, verwonderen, wanneer men bedenkt, dat de kunst der mijnontginning, inderdaad, eene nieuwe kunst is. Toen zich die ontginning nog bepaalde bij eenige delvingen onder den blooten hemel of op eene niet noemenswaardige diepte, delvingen die buitendien nog slecht werden geleid, was het wel niet te voorzien, dat zich hieruit zoo snel een hoofdtak van volksbestaan zou ontwikkelen. Hoe zou de handwerksman wien alleen zijne armen en eenige nietige gereedschappen ten dienste stonden, de stugheid der rotsen, den tegenstand der wateren en zoo vele andere bezwaren, die de delving der steenkool oplevert, overwinnen? Hoe zou hij, zonder den bijstand van werktuigen, in het hart der aarde dringen? Spoedig echter werden de voorhanden werktuigen verbeterd, en nieuwe uitgevonden; maar aan die eerste werktuigen ontbrak eene drijfkracht, eene ziel, — de stoom. Door de uitvinding van den stoom is de mensch, om zoo te zeggen, in verbond getreden met eenige der voornaamste natuurkrachten. Dit magtige bondgenootschap heeft een ganschen ommekeer in de mijn-ontginning te weeg gebragt, en daarbij het hooge gewigt der steenkool voor nijverheid en bedrijvigheid eerst regt doen uitkomen. In 1790 was de productie der mijnen nog in hare kindschheid; de Belgische steenkool ontginning ontwikkelde zich, ofschoon nog zeer langzaam, van 1803 tot 1805; door de staatkundige gebeurtenissen van 1830 tot 1832 onderdrukt, nam zij in 1834 weder eene ongeloofelijke vlugt, en van 1839 tot 1854 steeg de jaarlijksche delving van 36 duizend millioen tot 70 of 80 duizend millioen Ned. pond. Onze eeuw heeft dezen tak van nijverheid alzoo zien ontstaan: een tak, die de vader van zoo vele andere takken van volksbestaan mag genoemd worden, die vleugels aan de scheepvaart, aan tallooze werktuigen levenskracht, aan de gezamenlijke stoompaarden onzer ijzerbanen het dagelijksch voedsel schenkt.

Vele staathuishoudkundigen hebben de steenkool de ziel der nijverheid genoemd, en daardoor aan deze wel een zeer zwart en materieel gemoed toegeschreven. Wij noemen haar liever de onmisbare bondgenoot van den stoom, en meenen dat zij ook in die betrekking nog regt genoeg op onze aandacht kan doen gelden. In Belgie heeft de ontginning der steenkool in de jongste tijden zulke eene hoogte bereikt, dat men ten deze schier niets anders dan eene afneming kan duchten. Sedert een jaar is de prijs dezer brandstof tot het dubbele bedrag van vroeger geklommen, en zijn de mijnen het tooneel eener werkzaamheid, die, hoe uitgebreid ook, nog ter naauwernood aan behoefte en navraag beantwoordt. Deze bloei staat met verschillende oorzaken in verband, waaronder men in de eerste plaats de ontwikkeling der ijzerfabricatie moet rangschikken; het ijzer en de steenkool zijn broeders en zusters en wel zóó innig verbonden, dat die een zonder den ander leven noch zich bewegen kan. De tijd is voorbij, dat een koning van Engeland een verbod tegen het verbruik der steenkool kon uitvaardigen, omdat het den houtkap in de bosschen, waarvan Londen toen nog omringd was, moest benadeelen. Thans, nu er, op weinige uitzonderingen na, geene bosschen in de nabijheid der groote steden meer gevonden worden, mag men te regt vragen, waarmede de volken van het Noorden zich zouden verwarmen, indien den Voorzienigheid de ontdekking der groote steenkoolbeddingen niet aan onze tijden had voorbehouden. De uitgraving dezer brandstof staat bovendien ook in een naauw verband tot de middelen van gemeenschap zoo te water als te land; de ontginning der mijnen heeft sinds twintig jaar gelijken tred gehouden met den aanleg en de uitbreiding van kanalen en ijzerbanen; de steenkool voedt den stoomketel, terwijl de stoomketel op zijne beurt, door het vervoer over zee van deze hoofdkracht der industrie, de markt dezer brandstof hoe langer hoe verder uitbreidt. Belgie, welks steenkoolbeddingen zich slechts over eene oppervlakte van 150,000 hectares uitstrekken, brengt jaarlijks meer steenkolen voort dan Frankrijk, waar die uitgestrektheid eens zoo groot is. Een gedeelte van dien delfstoffelijken rijkdom wordt in het land zelf verbruikt, maar meer dan een derde daarvan naar buiten 's lands, en wel voor een groot deel naar Frankrijk uitgevoerd: immers in 1853 werden daarheen, langs het kanaal van Mons, langs de Sambre en over den spoorweg, niet minder dan tusschen de 25 en 26 duizend millioen Ned. pond steenkolen verzonden.

De steenkolentginningen hebben in Belgie in vier provincien plaats: in Henegouwen, Luik, Namen en, ofschoon in mindere mate, ook in Luxemburg. Naar gelang men de plaatsen van ontginning nadert, verkrijgen wegen en woningen van lieverlede een zwarter aanzien, terwijl de menschelijke troniën hoe langer hoe meer op de wegen en woningen gaan gelijken. In Henegouwen brengt u een weg, die tusschen Manage en Mons doorloopt en doorgaans met zwart geladen kolenwagens bedekt is, naar het dorp en het kasteel Mariemont. Dit kasteel, in eenen niet geheel onberispelijken stijl gebouwd, maar daarentegen met vorstelijke pracht ingerigt, rust, even als de fortuin van zijnen bewoner, op eenen zeer vruchtbaren steenkolengrond. De mijn van Mariemont verschuilt zich als het ware in een uitgestrekt bosch, dat vroeger deel van de nationale goederen uitmaakte en thans in verschillende rigtingen door ijzerbanen wordt doorsneden, en oefent door middel van zes openingen of putten, die alle in werking zijn, gemeenschap met de bovenwereld. Elke dier openingen of putten is overdekt met een gemetseld gebouw, waarin stoomwerktuigen rusteloos zwoegen en hunne rookkolommen hoog boven het gebouw verheffen. Voor dat men in de mijn afdaalt heeft er eene kleine verandering van toilet plaats: men legt namelijk zijne bovenkleederen af en trekt in de plaats daarvan eene blaauwe linnen broek en kiel aan, terwijl men het hoofd met den ronden mijnwerkershoed dekt. Hiermede gereed zijnde, geeft uw gids u een ijzeren lamp in de hand, en rigt, van eene gelijke lamp voorzien, zijne schreden naar een der ingangen van de mijn. Gij kunt tusschen driederlei wijs van afdaling kiezen: den ladder, de ton, en de *warocquiere*, aldus noemt men, naar den naam des uitvinders, den heer Warocqué, eene soort van bewegelijken trap, welks treden zich van zelf één voor één onder uwe voeten zetten en bij elke verplaatsing er wat uit naar beneden doen dalen met eene snelheid, die gemiddeld tusschen de 36 en 42 ellen per minuut bedraagt. Deze vernuftig bedachte toestel is in eenen steenen koker geplaatst, waarvan het sombere voorkomen in volmaakte overeenstemming is met de gesteldheid der plaats waarheen hij u voert. Daar de mijn drie verdiepingen heeft, duurt het omstreeks tien minuten eer gij de eerste galerij of gang bereikt, en twee en twintig of vijf en twintig minuten, alvorens gij den bodem der mijn onder uwe voeten hebt. Gij zijt dan tot op eene diepte van 360 ellen onder den begane grond afgedaald. Het is een zeer eigenaardig schouwspel, op de verschillende planken of treden der *warocquiere* (die u zoowel naar boven als naar beneden brengt), al die mannen met het onbezorgdste voorkomen van de wereld, die jongens van twaalf of dertien jaar, en die meisjes met de werkbroek en kiel aan, in de mijn te zien afdalen of daaruit te zien oprijzen, de eene onder het neurien van een liedje, de ander met den sigaar in den mond. Deze wijze van dalen en klimmen heeft niets vermoeijends of gevaarlijks, indien men slechts zorgt geregeld den voet te verzetten; en toch is het moeijelijk om, wanneer men nooit eene mijn bezocht heeft, eene zekere beklemdheid te overwinnen, die het sterkst is op het oogenblik dat men, van het daglicht scheidende, zich door den afgrond als 't ware voelt inzwelgen.

Op het eerste gezigt heeft het inwendige eener kolenmijn iets zeer zonderlings (iets helsch zou men kunnen zeggen: 't is als of gij al de beelden uit het zesde boek van de Aeneis eensklaps voor uwe oogen verwezenlijkt ziet: nu eens meent gij het rad van Ixion te bespeuren, ginds de rots van Sisiphus, hier groepen Danaiden, onder de gedaanten van jonge meisjes, die wel geen water, maar toch steenkolen gieten in vaten die altijd gevuld worden en zich altijd even snel weder ledigen. Mannen, op den rug uitgestrekt liggende, schijnen bij het treurig licht hunner lamp, waarvan de flikkering het duister, dat hen omgeeft, nog te meer doet uitkomen, in gestadige worsteling te zijn met het zwarte gew-

welf der rots dat hen dreigt te verpletteren; telkens rukken zij met de hand brokken van dat gewelf af, die, als zij het niet behendig wisten te voorkomen, hun elk oogenblik op het hoofd of het gelaat vallen en het soms geheel bedekken zouden. Al de gedaanten uit de beneden wereld der Ouden, al de voorstellingen van smart en pijn en beproeving schijnt men in dit tafereel terug te vinden, aan 't welk de stikdonkere nacht inderdaad iets tooverachtigs en bovennatuurlijks geeft. Maar weldra verdwijnt het vizioen, de klassieke herinneringen wijken, en gij wordt gewaar dat alles wat u omringt wezenlijkheid en waarheid is. Tusschen de doemelingen, die de godenleer in het hart der aarde verplaatste, en deze mijnwerkers merkt men aanstonds het eindelooze verschil op, dat tusschen kastijding en pligtvolvoering, tusschen boetedoening en het bewijzen van eene dienst aan de menschheid bestaat. De dichters der oudheid hadden een te zuiver begrip van zedelijkheid om van den arbeid eene straf te maken, wat zij in hunne hel voorstelden was nuttelooze bedrijvigheid, magtelooze, zoowel als doellooze arbeid, de bespotting der kracht; om kort te gaan, de godenleer wilde aan schuldigen het vermogen en den troost benemen om nuttig te zijn.

Wie deze onderaardsche werkplaatsen nooit bezocht heeft, kan geen volledig denkbeeld hebben van de grootheid van den mensch, noch van de uitwerkselen zijner krachten. Wanneer men bedenkt, dat al wat men hier ziet aan de natuur en aan den nacht als 't ware ontwoekerd is; dat al die mijngangen, elk van 500 tot 1500 ellen uitgestrektheid voet voor voet door kracht van wil en van armen, gesteund door verstand en beleid, geopend zijn; dat elke holte, die men hier ontdekt vroeger gevuld was met stoffen die de nuttigste bestemming erlangden, — gevoelt men eene blijde opgetogenheid, die spoedig het heimelijk afgrijzen, waarmede de stilte en de nacht u vervuld hebben, verdringt. Die doodsche afgronden, waar het leven zich in geen zijner vormen, in planten noch dieren vertoont; de eeuwige rust en stilte onder die zwarte en lage gewelven; nu en dan slechts afgebroken door het dof gebons van afvallende koolbrokken en het verwijderde gerommel der ijzeren wagens, waarin de kolen over de sporen vervoerd worden: die gangen die men niet weet waarheen zij leiden en die door andere gangen weer doorsneden worden, die bronnen, of liever die zwartkleurige olieachtige poelen waarin van tijd tot tijd druppelen uit de rotsspleten neêrvallen; het geklater van een waterstraal, die zich in een bekken neerstort, — dit alles laat eene menging van indrukken bij u na, welke u lang doen twijfelen of hetgeen gij gezien hebt een dichterlijke droom, dan wel eene dichterlijke werkelijkheid is. De mensch der nieuwere tijden heeft op de Ouden niets vooruit wat het gevoel voor het schoone, wat smaak, noch wat keurigheid en kieschheid van letterkundige vormen aangaat; maar er is toch wel een gebied waarop de magt tot voortbrenging sterk is toegenomen, en dat is het gebied der industrie. De Ouden zongen en droomden slechts van wonderen, maar wij doen ze.

Spoedig wordt men aan de duisternis dezer vreemdsoortige plaatsen gewoon; immers de arbeid van den mensch en de stoutheid zijner ondernemingen roepen u als het ware van alle zijden tot aanschouwing en brengen u tot het werkelijke leven terug. Voor den mijnwerker is de mijn eene werkplaats als elke andere; zij is alleen wat somberder; zoo hij zich al eens beklaagt, dan is het over de lengte der ladders. Hoewel de gewoonte den naargeestigen indruk doet slijten, die een verblijf van enkele uren in deze mijngangen, waar het daglicht allen toegang is ontzegd, op den bezoeker maakt, trok [?] toch eene omstandigheid, die wij meer dan eens opmerkten, onze aandacht. In den regel komen de werklieden vrolijk en druk onder elkaar pratende aan de ingangen der mijn aan; de echo van den put weerkaatst nog tot op zekere diepte den klank hunner stem; maar naar mate zij afdalen houdt zang en gesprek op; de stilte van de mijn deelt zich van lieverlede aan hen mede en hun gelaat plooit zich dra naar den somberen stillen ernst van hunnen onderaardschen arbeid. Niets maakt zoo ernstig als het nachtelijk duister. Zelfs in de stroeve trekken der kinderen, die in de gangen heen en weer loopen, leest men niet onduidelijk het bewustzijn, dat zij hier slechts zijn om ernstigen, nuttigen arbeid te verrigten. Onder de meisjes van twaalf of dertien jaar, die ik er ontmoette, merkte ik menig allerliefst besneden gezigtje op, maar allen zagen zij er even somber uit. De mijn drukt, om zoo te zeggen, zijne zwarte kleur op de stemming harer ontginners van beide sekse af.

De bouworde der mijn, als het ons geoorloofd is aldus het geheel der onderaardsche delvingen te noemen, wordt over het algemeen bepaald door de rigting der lagen en den aard van het terrein dat men ontgint. In Engeland schraagt men het gewelf door pilaren die uit de rots zelve worden gehouwen en waarvan sommige zelfs eene hoogte van 9 voet hebben, bij eene breedte aan de basis van 36 vierkante voeten. In Belgie waar de steenkolenlagen een minderen omvang hebben dan in Engeland waar zij veel dieper onder den beganen grond voortloopen en veelal in rotsen worden aangetroffen, die eene mindere hardheid bezitten, is men genoodzaakt de gewelven der gangen met stevige balken te schoren. De eik, de den, de beuk, door de steenkool aan de vlammen van den vuurhaard onttrokken, dalen tot op den bodem der mijn af, om den ontginnings-arbeid te bevorderen. Die doolhof van palen en schoren geeft aan den inwendigen bouwstijl der mijn wel een voorkomen van groote eenvoudigheid en ruwheid, maar zet daaraan ook tevens iets zeer eigenaardigs en oorspronkelijks bij. Daar de lagen soms onder andere lagen voortloopen, heeft men gangen onder andere gangen moeten uitgraven. Al die donkere gangen volgen de rigting der lagen, welke bij sommige vlak, bij andere weder hellend is. Die plotselinge neerdalingen, die kronkelende trappen, door welke de mijn zulk eene aanmerkelijke diepte bereikt, loopen midden door massa's leisteen, die in alle rigtingen zijn uitgehouwen; het leven der lijnen is het eenige dat men in deze doodsche eenzaamheid aantreft.

Door het grootsche en sombere aanzien der kunstwerken; door de indrukwekkende naaktheid dier gewelven welke beurtelings dalen en rijzen; door de plegtige stilte en diepe duisternis die in deze mijngangen heerscht, welke men veeleer holen zou kunnen heeten, daar men er slechts bukkende, soms kruipende zijnen weg door kan vervolgen; door de orde en schier kloosterlijke tucht, die bij de uitoefening der dienst in het binnenste der aarde heerschen, — doet de mijn u [?] onwillekeurig denken aan die oude tempels, die heilige spelonken, waarin de misterien werden voltrokken. De godheid, aan welke hier in de diepste stilte en bij noesten handenarbeid wordt geofferd, is echter geen met bloed bemorst en met vijandschap jegens het menschelijk geslacht vervuld afgodsbeeld; zij is integendeel de weldadige genius der nieuwere tijden, de productie. Binnen in de mijn getuigt inderdaad alles van de zege welke de geest op het stof behaald heeft. Hoe veel hinderpalen heeft de industrie hier te overwinnen gehad! Wanneer men de zwakke gereedschappen, waarvan de mijnwerker zich bedient, die spaden, hamers, houweelen, spaken, koevoeten [?] vergelijkt bij de verbazende uitgestrektheid der uitgravingen en uitboringen die men rondom zich ziet, dan duizelt men bij het besef van den omvang der taak, waarvan de mensch zich hier moest kwijten, wilde hij zoo diep in de ingewanden der aarde afdalen. Het is zoo; de mijnwerker heeft, nevens de kracht van armen en gereedschappen nog eene vreemde magt tot hulp geroepen, die zijne krachten honderdvoudig heeft vermeerderd. Men moet de mijnen bezoeken om al het gewigt van de uitvinding van het buskruid wel te beseffen.

Het meerendeel der schrijvers, die over deze uitvinding gehandeld hebben en de eer daarvan aan Roger Bacon of aan den monnik Schwartz toekennen, hebben het kruid alleen uit een krijgskundig oogpunt beschouwd, en op de diensten, die het aan de nijverheid bewijst minder acht geslagen. Langer dan eene eeuw reeds had men zich van onze ontvlambare stof voor de oorlogswapenen bediend, toen men pas op de gedachte kwam haar tot het doen splijten en het vermorzelen van rotsen te bezigen. Dit werd in 1632 voor het eerst beproefd, en van dit oogenblik dagteekent een gansche ommekeer in de mijnwerkerskunst. Het kruid was nu niet enkel meer een middel van verderf in de hand der menschen, het werd tevens eene weldoende kracht. Zonder die kracht, zonder de hulp dier ontploffingen die zoo veel handenarbeid besparen, zou de mijnwerker voorzeker nooit zulke massa's steenkool hebben kunnen delven, als thans den trots en den rijkdom der provincien uitmaken, waar men haar bestaan ontdekte.

De vreedzame strijd, die in deze mijnen tegen de stof gevoerd wordt, wekt bij hen, die er getuigen van zijn, eene soort van geestdrift op, en het gezigt der onderaardsche bedrijvigheid vervult hen met eerbied voor een handwerk, waarop maar al te lang met eene zekere minachting werd neergezien. De mijnwerkerskunst vordert eene vereeniging van uitstekende hoedanigheden, moed, een snellen zekeren blik, eene groote handigheid, beleid, eenen soort van praktisch genie. Wanneer men erkent dat de kunst om de menschen wel te doen en te verrijken de voorkeur verdient boven die om hen te dooden, dan moet aan den mijnarbeid een hooge rang in de rij der nuttige bedrijven worden aangewezen, en komt gewis aan hem de eere toe die eertijds alleen aan den oorlog werd toegebragt. Indien de hooge waarde van den krijgsman in de koelbloedigheid ligt, waarmede hij zijn leven in de waagschaal stelt, dan heeft de mijnarbeider ten minste eene gelijke aanspraak op onze bewondering. De onderaardsche worsteling van den mensch tegen de elementen sleept vaak de ernstigste en treurigste gevolgen na zich. De mijn is een eeuwigdurend slagtveld; altijd is de vijand daar. Tot op eene zekere diepte onder den grond afgedaald, grijnst den mensch van alle kanten het gevaar tegen: de instortingen verpletteren of verminken, het kruid doodt hem; de werktuigen, onschatbare en trouwe bondgenooten zoolang men behendig met hen omgaat, verkeeren maar al te vaak in onhandelbare vijanden, die zelfs de geringste achteloosheid niet verschoonen. Zoo loopt de mijnwerker, die het schot afsteekt, groot gevaar het slagtoffer der ontploffing te worden, indien hij niet met juistheid en bedaardheid een middel om te ontkomen heeft beraamd. Maar het is ook als of de geest in dezen stikdonkeren nacht met meer overleg te werk gaat, en of de krachten van den mensch toenemen in evenredigheid van de bezwaren die overwonnen moeten worden. De heldenmoed, die hier in het duister betoond wordt, die nooit aan het licht komt, die zich zelv' niet eens bewust is, verdient alleen reeds dat de staathuishoudkundige de klasse van handwerkslieden, die in de mijnen arbeiden, in zijne bescherming neme; eene klasse die, gelijk een *Belgisch minister* te regt zeide, haar *bestaan* te midden der grootste gevaren aan de algemeene welvaart ten offer brengt.

Verbranding van den rook.

Het is onzen lezers gewis bekend, dat de wetgeving in Engeland en Frankrijk zich op eene krachtdadige wijze het belang heeft aangetrokken van allen die prijs stellen op hagelwit linnengoed en op eene blanke gelaatstint, door te bepalen, dat het den schoorsteenen na een zeker tijdsverloop, niet meer geoorloofd zal zijn, anders dan ligten, fijnen grijzen rook uit te laten, veelmin, roet uit te werpen, en door op de overtreding van dit verbod eene gepaste boete te stellen. Het is ligt te begrijpen, dat door dezen maatregel de heeren rookdoctoren zeer in waarde gestegen zijn; zij gevoelen dit zelve ook zeer goed en zijn niet achterlijk gebleven in het aanbieden van allerlei recepten tegen het kwaad, dat men van hoogerhand geheel en onverwijld wil uitroeijen. Dit kwaad kan dan ook inderdaad overwonnen worden, en wel door de ontwikkeling van den rook te voorkomen, of dien, als hij zich reeds ontwikkeld heeft, te verbranden. In het eerste geval moet men er zich op toeleggen de brandstof altijd slechts in kleine hoeveelheden op den gloeijenden rooster of vuurhaard aan te brengen en de deuren der kagchels of haarden goed gesloten te houden, waardoor de krachtige vlam in staat wordt gesteld om tot zelfs het minste rookdeeltje te verteren voordat er aan ontsnappen te denken valt. In het laatste geval geeft men aan de buitenlucht vrije speling in de schoorsteenen of rookbuizen door middel van eene menigte daarin aangebragte kleine openingen, waardoor de lucht in dunne stralen daar binnen dringt, zich met den rook vermengt en dien geschikt maakt om door de vlam van den haard ontstoken en verbrand te worden. Van deze beginselen uitgaande, heeft men reeds tallooze middelen beraamd om op de doelmatigste wijze aan de beide genoemde eischen, rookvoorkoming of rookverbranding, te voldoen; en nog dagelijks worden er, vooral in de Engelsche nieuwsbladen, nieuw uitgevondene aanbevolen, bestreden en verworpen. Het Engelsche Comité voor gepatenteerde uitvindingen heeft een lijvig boekdeel met beschrijvingen van dergelijke middelen uitgegeven, waaruit onze zindelijke en huishoudelijke vrouwen gewaar kunnen worden, dat er gelegenheid in overvloed bestaat om zich van den geduchten en gehaten schoorsteenrook te ontslaan, die met zijn afschuwelijken gezel, het roet, haar zoo veel moeite, hartzeer en zeep kost.

Het herfstloof en het voorkomen der Amerikaansche bosschen.

De tinten van het loof der Amerikaansche bosschen in den herfst zijn uiterst verscheiden, en maken dan een der schoonste sieraden van een landschap uit. De oorzaak hiervan ligt in de groote verscheidenheid der boomsoorten in gemelde bosschen. Familie of geslachtswouden, zoo als de houtvesters zeggen, vindt men daar nergens. Terwijl de Duitsche en Zweedsche bosschen doorgaans het eentoonige schouwspel van eene en dezelfde boomsoort leveren, ziet men in Amerika op betrekkelijk kleine ruimten digt bij elkander, eiken en beuken, ahorn- en sassafrasstammen, daar tusschen zwarte dennen, populieren en berken met hunne helder gele bladeren en witte stammen, benevens onderscheidene soorten van naaldhout, als ceders, sparren, cypressen, enz., waarin Amerika zoo rijk is. Daar de bladeren dier boomsoorten op ongelijke tijdstippen verdorren, ontstaan daardoor duizende onderscheidene tinten en nuanceen, van allerlei groen niet alleen, maar ook van het donkerste purperrood tot het helderste goudgeel, wat bijzonder bij den op- en ondergang der zon, wanneer de gezigteinder zich nu in een blaauwen, dan in een violetten nevel hult, eene betooverende werking doet.

Een ander verschijnsel, eigen aan de bosschen in de zuidelijke deelen der Vereenigde Staten, die aan de keerkringsgewesten grenzen, is het voorkomen der boomen in groepen, doormengd met opene plaatsen, en als met natuurlijke lanen doorsneden, waarin herten en antilopen grazen; hetgeen aan die bosschen het aanzien van parken of hertenbanen geeft. Bijzonder in Californië is volgens Washington Irving zulks het geval, en de fraaiste Engelsche parken kunnen geen schooner aanblik verschaffen dan de natuurlijke tuinen van dit land. Merkwaardig is het, dat men hetzelfde voorkomen der bosschen op dezelfde breedte in de zuidelijke helft van Zuid-Amerika en van Australië aantreft.

Bladvulling.

In Mexico is een belangrijk document verschenen betreffende den buitenlandschen handel van dat rijk. Volgens dat document werden van 1821 tot 1852 in de verschillende munten en fabrieken van het land voor eene waarde van 3,562,205,000 doll. aan goud en zilver verwekt. In de hoofdstad alleen is voor 3,248,165,000 doll. zilveren en voor 111,806,000 doll. gouden munt geslagen. — Van de eerstgenoemde totale som moet maar ongeveer 100 millioen in het land gebleven en het overige uitgevoerd zijn.

De tabakscultuur neemt in het groothertogdom Baden zoo toe, dat zij den bouw van veldvruchten dreigt te verdringen. De Badensche sigaren, even als de Rijnbeijersche, gaan thans naar al de landen van het Amerik. vasteland, vooral naar Californie, ja zelfs naar Oost-Indie en China. Tegenwoordig zijn de bestellingen zoo aanzienlijk dat er gebrek is aan arbeiders en de loonen omstreeks 25 a 30 pCt. zijn gestegen. Ook uit de Levant zijn reeds aanzienlijke bestellingen bij de Badensche en Rijnbeijersche sigarenfabrieken ontvangen.

De *Washington Star* deelt op een, zoo het blad zegt, „goeden grond" mede, dat eenige burgers der Vereenigde Staten en van Nieuw Grenada den lang gezochten weg voor de verbinding van den Atlantischen met den Stillen Oceaan door middel van een scheepvaartkanaal hebben ontdekt en onderzocht. Het plan bestaat om vijftig mijlen van de monding der Atrato rivier uit te gaan en van daar den Stillen Oceaan te bereiken, zonder eene enkele sluis. Het gouvernement van Nieuw Grenada moet bereid zijn het plan te ondersteunen.

Publieke Veilingen.

Bij het Departement der Onbeheerde Boedels.

Dingsdag, 12 Februarij 1856.

Het Erf met de daarop staande Gebouwen, aan de Steenbakkerij straat, La. C No. 153.— *f* 2,300. — S. L. Heijmans.

Het bloote Erf, aan de Wageweg straat, La. B No. 144. — *f* 185. — Christina van Favereij voor hare minderj. dochter Carolina Wilhelmina van Favereij. — Beiden aankomende den boedel J. G. WEIJNE voor de *helft*, E. W. VOLTMAN en den uitlandigen J. H. VOLTMAN, ieder voor een *kwart* aandeel.

Scheepvaart.

Uitgeklaard.

Den 11den dezer, de Eng. schoener *Scallop*, kapt. T. Carter, naar Demerary, lading: 38 v. Suiker 53,677 pond, 38 balen Cacao 5,405 pond en 24 vaten Koorn 4,320 pond, en uit het Entrepot: 32 roode kelders Jenever.

Den 13den, het Schip *Wilhelmina*, Kapt. C. H. Klint qq., naar Amsterdam, lading: 404 vaten en 8 bloinvaten Suiker 573,722 pond, 25 balen schoone Katoen 7,875 pond, 1 vaatje Rum 15 gallons, 297 pond oude Letterspecie en 315 pond oud Koper.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Cuba, kapt. Zeijlemaker, adres bij F. P. Bouguenon. — Sluit Ultimo dezer.

Suriname, kapt. P. Reijntjes, adres bij Gisius en Co. — Sluit 4 Maart e. k.

Texel, kapt. H. J. Hubert, adres bij Gisius en Co.

Calijpso, kapt. D. R. Nolles, adres bij H. C. Levy.

Goede Verwachting, kapt. A. R. de Lang, adres bij Gisius & Co.

Anna Arnoldina, kapt. van Wijk, adres bij Gisius & Co.

Noord Holland, kapt. F. C. Overeem, adres bij F. P. Bouguenon.

Willem en Carel, kapt. N. D. Steenveld, adres bij H. Degenhard.

Plata, kapt. J. H. Henning, adres bij F. P. Bouguenon.

ADVERTENTIEN.

HEDEN MIDDAG om 4 uren, publieke VERHURING van **SLAVEN** van den houtgrond *Quapibo*, ten huize van den Heer S. H. DE GRANADA. (2585)

Societeit DE **VEREENIGING.**

BUITENGEWONE VERGADERING op Zaturdag den 16n Februarij 1856 's avonds te 8 ure. [2208]

Heil den Koning!

Viering van den Verjaardag van

Z. M. onzen geëerbiedigden **KONING**, op den 19den dezer, bij de

GEZ. JUDA.

Na den afloop van de *Audientie* bij Z. Excellentie, zal de bekende *TURK* met die Feestviering een aanvang maken; hij belooft alweder eene *premie* van een *zilveren cilinder* **ZAK HOROLOGIE.**

Voorts, zullen VERVERSCHINGEN, **GEBAK** en *SOUPÉS* te bekomen zijn.

's Avonds is de Entrée 50 centen, in vertering.

Wordende onze geachte begunstigers bij die Feestviering verwacht. [2207]

Gedrukt bij **J. C. MULLER Az.**